NAMES OF GALLIC TRIBES IN CAESAR'S WORK

Mădălina Strechie
Senior Lecturer, PhD., University of Craiova

Abstract:Caius Julius Caesar, the conqueror of Gaul, described in detail the country, the places and the people he conquered, being considered one of Europe's earliest sociologists, anthropologists and ethnographers, besides his qualities as a general, politician and personality of the ancient world. His most famous literary masterpiece, ***De bello Gallico****, is not only a chronicle of war, history, ethnic and geographical monograph, but also a true dictionary of names of Gallic tribes, tribe chiefs, gods, regions, rivers, mountains, localities, social structures, etc.*
Our study deals with the names of the tribes, populations, unions of Gallic tribes which appear in the books ***De bello Gallico****, both in the Gaul conquered by the great and visionary politician, and in Britain, for it is known that the brilliant general of Rome made the first incursion into the territories over the English Channel, a territory that would be partly conquered by the Romans, after Caesar.*
We will present the Gallic tribes about which Caesar writes in his work in alphabetical order, not in the order of their occurrence in the text of Caesar, while trying to make a lexicographical list and offering the translated term and the Latin one. In Latin, all the names of tribes came within the category of ***pluralia tantum*** *and proper nouns, being actually considered proper names, with declension only in the plural, for logical reasons, as there were several components in a tribe.*

Keywords:Caesar, Gaul, tribes, onomastics, pluralia tantum.

Introducere

Commentarii de bello Gallico[1] ale lui Caesar cuprind 8 cărți, fiind scrise în perioada campaniei galice de opt ani pe care Caesar o poartă, prin mandantul Senatului roman. Din aceste 8 cărți, cele mai mult au fost scrise de Caesar însuși, ultima a fost scrisă de Hirtius, locotenentul lui Caesar, după însemnările din jurnalul acestuia. Din lucrarea lui Caesar, se reflectă pericolul reprezentat de triburile galice, dar mai ales de cele germanice (descrise și ele pe larg de către Caesar) pentru romani și pentru puterea lor. Lucrarea sa avea mai multe obiective dintre care cele mai importante au fost: 1. Cronică militară a luptelor romano-galice, fiind un fel de *Res Gestae*; 2. Jurnalul de război al imperatorului/generalului comandant Caesar; 3. Literatură (fiind o modă la Roma ca oamenii politici să fie și scriitori); 4. Monografie geografică antropologică a Galliei (foarte valoroasă pentru puterea romană care o va transforma în provincie); 5. Justificarea campaniei galice și „convingerea opiniei publice din Roma".[2] Cucerirea Galiei de către Caesar era o revanșă, mult dorită de către toți romanii, mai ales că triburi de gali au jefuit de multe ori Roma la începuturile sale republicane, lăsând astfel numeroase amintiri dureroase, care necesitau răzbunare. Războiul galo-roman a lui Caesar este și cea mai importantă „operă etnografică", Caesar fiind, putem spune, inițiatorul sociologiei monografice, mai ales că nu descrie doar luptele cu galii, le descrie geografia, hidronimia, structura socială, vecinii (triburile germanice despre care oferă informații foarte prețioase).[3]

Descrierea Galiei, a triburilor sale și a structurii geografice a acestui vast teritoriu, impresionează și astăzi, fiind un subiect foarte interesant, atât pentru sociologi, istorici,

[1] Textul latin de care ne-am folosit cel mai mult a fost http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic.shtml.
[2] Caius Iulius Caesar, *Războiul Gallic. Războiul civil,* Studiul introductiv și indice de Cicerone Poghirc, *Războiul Gallic,* traducere, note și indici Janina Vilan Unguru, București, Editura Științifică, 1964, p. 62-63.
[3] *Ibidem,* p. 66-67.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)

militari, geografi, etnologi, dar mai ales pentru filologi. De aceea, studiul nostru se oprește asupra onomasticii triburilor galice sau galo-germanice amintite de către Caesar, pe care le ordonăm în ordine alfabetică, pentru o mai bună receptare a lor de către filologii nespecialiști în limbile clasice, precizând acolo unde este cazul, dacă triburile galice respective făceau parte de pe continentul european, sau din Insulele Britanice. Nu vom insista asupra dispunerii geografice a triburilor galice amintite de marele om politic roman[4], vom alcătui un glosar alfabetic al acestor triburi galice, prezentând termenul latinesc și traducerea sa, pentru economia studiului. Acolo unde sunt mai multe sinonime romane pentru același trib le prezentăm ca atare. De asemenea, vom analiza la sfârșitul studiului și declinările la care sunt numele de triburi galice în opera lui Caesar, toate aceste nume făcând parte din categoria numită în limba latina substantive proprii *pluralia tantum*, adică sunt substantive proprii (toate numele de grupuri etnice erau în limba latină nume proprii, indiferent de mărimea sau organizarea socio-politică a acestor triburi) care au forme și declinare doar la nr. pl., din considerente logice, fiind mai mulți reprezentanți într-un trib. Există și forme de adjective provenite de la numele de triburi în limba latină, care sunt de regulă din clasa I a adjectivelor regulate (exemplu *Gallus, -a, -um* adj.).

În studiu, precizăm care dintre numele de triburi galice/celtice sunt britanice, deoarece Caesar a făcut prima expediție militară în Insulele Britanice. Nu a insistat însă pentru a cuceri atunci și Insulele Britanice odată cu Galia, grosul teritoriului triburilor galice, din rațiuni de strategie militară, nu din neputință.

Nume de uniuni de triburi galice în opera lui Caesar

Belgae– Belgii, considerați cei mai viteji și mai tradiționaliști dintre toți galii, după aprecierea lui Caesar, care ocupau una din cele trei părți ale Galiei. „Belgii erau triburi celtice care populau în Antichitatea teritoriile dintre Sena și Rin.”[5]

Aquitani – Acvitanii, se situau în partea a doua a Galiei, parte pe care noi o numim centrală în cadrul studiului nostru.

Celtae/Galli – Celții/Galii, se situau în cea de-a treia parte a Galiei, tot una centrală. Caesar explică de ce existau aceste două denumiri, în limba lor își spuneau celți, iar latinii îi numeau gali. „Gali – locuitori din Galia, nume dat de romani celților”[6]

Deoarece sunt foarte puține informații descriptive despre triburile galice descrise de Caesar, mai ales în dicționarele limbii române, sau ale altor limbi romanice, am căutat să găsim câte ceva despre fiecare, cel mai de ajutor ne-a fost *Dictionaire historique, géographique et archéologique* dintr-unul din textele latine publicate și traduse în limba franceză, anume César, Jules, *Commentaires sur la Guerre des Gaules,* Texte Latin publié avec une notice sur la vie et lesouvrages de César, des notes, des remarques sur l’armée Romaine et sur l’armée Gauloise, un index des nomes propres géographiques et historiques etc. par M. E. Benoist et M. S. Dosson, quatorzième tirage, Paris, Librairie Hachette, 1921, pp. 645-734. Dicționarele românești sunt foarte lacunare în informații despre aceste triburi, dar și dicționarele limbii franceze și engleze pe care le-am consultat sunt la fel, de aceea vom

[4]http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall1.shtml,
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall2.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall3.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall4.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall5.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall6.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall7.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall8.shtml.

[5] Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme,* Ediția a X-a, revăzută, augmentată și actualizată, București, Editura Saeculum Vizual, 2008, p. 128.

[6]*Ibidem,* p. 421.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)

cita foarte des dicționarul de la sfârșitul textului latin editat în limba franceză, menționat mai sus și dicționarul savantului clasicist român Gh. Guțu.

Nume de triburi galice și britanice în opera lui Caesar[7]

Aduatuci – Aduatuci/Atuatuci – Atuatuci (posibil să fie vorba de același trib galic, ca în cazul *Aedui/Haedui*), trib celtic/galic din parte belgică a Galiei.[8]

Allobroges – Allobrogi, trib celtic/galic din Galia Narboneză.[9]

Ambarri – Ambarri, trib celtic/galic situat pe ambele părți ale fluviului Arar, astăzi între Saône și Ron.[10]

Ambiani -Ambiani, trib celtic/galic din partea belgică a Galiei, lângă actualul Somme.[11]

Ambibari – Ambibari, trib celtic/galic care în limba celtă ar fi însemnat *cei mai războinici.*[12]

Ambiliati – Ambiliați, trib celtic/galic britanic, aliat cu tribul Veneților.[13]

Ambivareti – Ambivareti/Ambivareți, trib celtic/galic supuși heduilor.[14]

Ancalites – Ancaliți, trib celtic/galic britanic

Andebroges – Andebrogi, trib celtic/galic fără o precizare exactă a situării geografice.

Andi – Andi/Andecavi/Andes – Andi/Anzi, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei, numele lor ar fi însemnat în celtă *cei puternici.*[15]

Arecomici – Arecomici, trib celtic/galic care ar fi fost aceeași cu *Volcae*.[16]

Arverni – Arverni, trib celtic/galic foarte important, care a opus lui Caesar o acerbă rezistență adunând sub comanda sa multe alte triburi galice în luptele cu romanii.

Aulerci – Aulercii, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei.[17]

Atrebates – Atrebați, trib celtic/galic din parte belgică a Galiei.[18]

Ausci – Ausci, trib celtic/galic fără precizare geografică, ar fi fost vecini cu *Aquitanii*.[19]

Bellovaci–Bellovaci, trib celtic/galic din jurul fluviului Sequana.[20]

Bibroci – Bibroci, trib celtic/galic britanic.

Bigerriones – Bigerioni, trib celtic/galic din Aquitania.

Bituriges – Biturigi, trib celtic/galic din centrul Galiei.

Boii – Boii, trib galic care apar și în relatările despre Burebista, marele rege dac a dus lupte cu o ramură a acestui trib galic. Se pare că denumirea lor este tot legată de un totem bovin. Ei erau foste numeroși în centrul Galiei de unde au emigrat.

Branovi - Branovi, trib celtic/galic supuși heduilor, numele lor ar fi însemnat în celtă *corb*.[21]Așadar avem o denumire legată de un totem aviar.

Britanni – britani/britoni, trib celtic/galic din Britania, care au dat și numele Insulelor Britanice, în celtă *brit*=cositor, știut fiind faptul că în metalurgie, în special a fierului, celții au fost foarte buni.

Cadurci – Cadurci, trib celtic/galic din Aquitania, adică din parte centrală a Galiei.

---

[7] Traducerea românească a triburilor galice îi aparține traducătoarei operei citate, vezi p. 321-364.
[8] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 645.
[9] Gh. Guțu, *Dicţionar Latin-Român*, Ediţie revăzută, Bucureşti, Editura Humanitas, 2007, p. 76.
[10] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 648.
[11] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 649.
[12] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 649.
[13] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 649.
[14] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 649.
[15] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 651.
[16] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 653.
[17] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 655.
[18] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 654.
[19] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 655.
[20] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 658.
[21] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 660.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)

Caeroesi – Caeroesi, trib galo-germanic (nu ne dăm seama din textul lui Caesar dacă sunt germani, pentru că ei sunt între granițele galilor, dar cum în acea vreme nu erau delimitări stricte între triburile galice și germanice, este corect să îi numim galo-germanici. Pe parcursul studiului nostru, vom folosi această denumire acolo unde sunt astfel de situații. Caesar numește în opera sa și triburi germanice precum *Ubii*, *Suebii,* cele mai importante triburi germanice din opera lui, care purtau dese lupte cu galii. Se pare că Rinul era granița cea mai precisă între gali și germani, cel puțin așa reiese din opera cezariană. Ei erau situați în parte centrală a Galiei.[22]

Caleti/Caletes – Caleți, trib celtic/galic din jurul Sequanei.[23]

Candrusi – Candrusi, trib galo-germanic.

Carnutes – Canuți, trib celtic/galic foarte important din perspectiva druizilor, deoarece în ținutul lor erau cei mai importanți druizi ai galilor. Numele lor ar însemna în celtă *cei victorioși*.[24]

Cassi – Cassi, trib celtic/galic britanic.

Caturiges – Caturigi, trib galo-germanic.

Cenimagni – Cenimagni, trib celtic/galic britanic.

Cenomani – Cenomani, trib celtic/galic din jurul Alesiei.[25]

Ceutrones – Ceutronii, trib celtic/galic din parte belgică a Galiei.[26]

Cocosates – Cocosați/Cocosati, trib celtic/galic fără precizare geografică.

Coriosolitae/Coriosolites – Coriosoliți/Corsoliti, trib celtic/galic din Nordul Franței de astăzi.[27]

Diablintes – Diablinți, trib celtic/galic din jurul Alesiei.[28]

Duroctori – Duroctori, trib celtic/galic fără precizare geografică.

Eburones – Eburoni, trib galo-germanic, din parte belgică a Galiei.

Eburovices – Eburovici, trib celtic/galic de lângă Sequana.[29]

Eleuteti – Eleuteti/Eleuteți, trib celtic/galic supus arvernilor.[30]

Eleusates – Elusați/Eleusati, trib celtic/galic din Aquitania.[31]

Esubi – Esubi/Esuvii – Esuvii, trib celtic/galic, al cărui nume ar însemna în celtă *războinicii,* situat în centrul Galiei.[32]

Gabali – Gabali, trib celtic/galic supus arvernilor.[33]

Garumni – Garumni, trib celtic/galic cu nume derivat de la numele fluviului Garumna, astăzi Garonne. Este posibil ca numele tribului să provină de la numele cursului de apă, după cum este posibil ca numele apei să fie era asemănător cu numele teritoriului de reședință a tribului.

Gates – Gati/Gați, trib celtic/galic din jurul Aquitaniei, așadar din partea centrală a Galiei.[34]

Geidumni – Geidumni, trib celtic/galic din partea belgică a Galiei.[35]

[22] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 661.
[23] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 662.
[24] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 663.
[25] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 655.
[26] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 665.
[27] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 671.
[28] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 655.
[29] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 655.
[30] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 678.
[31] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 678.
[32] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 679.
[33] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 681.
[34] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 683.
[35] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 683.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)

Graioceli – Graioceli, trib celtic/galic din jurul Alpilor.[36]

Grudi – Grudi, trib celtic/galic din parte belgică a Galiei.[37]

Haedui/Aedui – Heduii/Eduii, trib celtic/galic important ca număr în oastea reunită a galilor. În limba latină *haedus, -i* s. m.=ied, probabil acest trib avea drept totem reprezentativ un simbol caprin, de unde ar fi derivat și numele dat de romani.

Harudes – Haruzi/Harudi, trib galo-germanic.

Helvi – Helvii, trib celtic/galic vecin cu arvernii, așadar din parte centrală a Galiei.[38]

Helveti – Helvеții, trib celtic/galic considerat de către Caesar cei mai viteji și cei mai buni luptători dintre toți galii, deoarece se aflau în conflicte permanente cu triburile germanice, ei deținând, în concepția lui Caesar, „gloria militară".[39]„Helveți – trib celtic care trăia în N-V Elveției de astăzi."[40]

Icces – Icci, trib celtic/galic fără precizare geografică, posibil britanic.

Latobrigi – Latobrigi, trib galo-germanic.

Lemovices – Lemovici, trib celtic/galic din Aquitania, astăzi regiunea Limoges.[41]

Leuci – Leuci, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei.[42]

Levaci – Levaci, trib celtic/galic din parte belgică a Galiei.[43]

Lexovi – Lexovi, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei, de lângă Sequana.[44]

Lingonae – Lingoni, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei, de lângă Sequana.[45]

Mandubi – Mandubi, trib celtic/galic de lângă Alesia.[46]

Mediomatrici – Mediomatrici, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei.[47]

Menapes/Menapi – Menapi, trib celtic/galic din parte belgică a Galiei.[48]

Morini – Morinii, trib celtic/galic din jurul Canalului Mânecii.[49]

Namnetes – Namneți, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei.[50]

Nantuates – Nantuați, trib celtic/galic situați în jurul Ronului.[51]

Nervii – Nervii, trib celtic/galic sau galo-germanic, situat în partea belgică a Galiei.[52]

Nitiobriges – Nitiobrigi, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei, din jurul Alesiei.[53]

Osimi – Osimi/Osismi – Osismi, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei.[54]

Paemani – Pemani, trib galo-germanic.

Parisii – Parisi/Parişi, trib celtic/galic care stă la originea numelui capitalei franceze de astăzi.

Petrocori – Petrocori, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei.[55]

---

[36]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 685.
[37]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 685.
[38]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 687.
[39] Caius Iulius Caesar, *Războiul Gallic. Războiul civil,* Studiul introductiv și indice de Cicerone Poghirc, *Războiul Gallic,* traducere, note și indici Janina Vilan Unguru, București, Editura Științifică, 1964,p. 82.
[40] Florin Marcu*, op. cit*., p. 454.
[41] Gh. Guțu, *op. cit*., p. 757.
[42]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 691.
[43]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 692.
[44]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 692.
[45]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 692.
[46]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 695.
[47]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 697.
[48]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 697.
[49] Gh. Guțu, *op. cit*., p. 840
[50]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 700.
[51]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 700.
[52] Gh. Guțu, *op. cit*., p. 863.
[53]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 702.
[54]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 704.
[55]*Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 706.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)

Pictones – Pictoni, trib celtic/galic britanic cel mai probabil; se pare că sunt aceeași cu *Picții*=cei pictați/vopsiți, triburile britanice din Nordul Insulelor Britanice, scoțienii, care își pictau corpul în culori vii, în special în albastru. Acești *picți* au lăsat o vie impresie asupra romanilor în expediția britanică, prima, realizată de către Caesar. Erau considerați de romani mai mult decât barbari, adevărați sălbatici, mai ales că erau îmbrăcați sumar, cu piei de focă și pictați, (se pare că era un obicei de deghizare în luptă).

Pirustae – Pirusti (Piruști), trib celtic/galic fără origine geografică precizată.

Pleumoxi – Pleumoxii/Pleumocși, trib celtic/galic din parte belgică a Galiei.[56]

Ptiani – Ptiani, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei, din regiunea Aquitania.[57]

Rauraci – Rauraci, trib galo-germanic, deoarece nu știm sigur dacă sunt germani sau gali, ei luând parte la coaliția galică, deși ar fi fost germani.

Redones – Redoni, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei, din jurul Alesiei.[58]

Remi – Remi, trib celtic/galic din partea belgică a Galiei.[59]

Ruteni – Ruteni, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei. Numele lor în celtă ar fi însemnat *cei liniștiți*.[60]

Santoni – Santoni, trib celtic/galic din partea de coastă a Galiei Centrale.[61]

Seduni – Seduni, trib celtic/galic situat între Ron și Alpi.[62]

Segni – Segni, trib celtic/galic britanic.[63]

Segontiaci – Segontiaci, trib celtic/galic britanic.

Segusiavi – Segusiavi, un trib celtic/galic aflați în dependență față de hedui, erau situați în partea centrală a Galiei.[64]

Senones – Senoni, trib celtic/galic fără origine geografică precizată.

Sequani – Secvani, trib celtic/galic localizat cel mai probabil de-a lungul Senei, numit de latini *Sequana.* Ei se întindeau pe un teritoriu destul de vast, ajungând până la Ron[65]. Este o situație identică cu tribul *Garumni*.

Sibusates – Sibuzați/Sibusati, trib galo-germanic.

Sili – Sili, trib celtic/galic fără origine geografică precizată.

Sotiates – Sotiați,/Sontiates – Sontiați, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei din jurul Aquitaniei.[66]

Suessiones – Suessioni, trib celtic/galic din partea belgică a Galiei.[67]

Tarbelli – Tarbelli, trib celtic/galic fără origine geografică precizată.

Tarusates – Tarusati/Tarusați, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei.[68]

Tigurini – Tigurini, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei.[69]

Tolosati/Tolosates – Tolosati/Tolosați, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei, din regiunea Aquitania.[70]

Treveri – Treveri, trib galo-germanic.

---

[56] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 707.
[57] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 710.
[58] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 711.
[59] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 711.
[60] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 713.
[61] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 714.
[62] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 715.
[63] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 715.
[64] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 715.
[65] Gh. Guțu, *op. cit*., p. 1216.
[66] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 719.
[67] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 721.
[68] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 723.
[69] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 724.
[70] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 724.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)

Triboci – Triboci, trib celtic/galic, probabil britanic.
Tulingi – Tulingi, trib galo- germanic.
Turoni/Turones – Turoni, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei.[71]
Unelli – Uneli, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei.[72]
Velani – Velani, trib celtic/galic sau galo-germanic.
Veliocasses/Veliocassi – Veliocasi/Velicași/Veliocați, trib celtic/galic din partea belgică a Galiei.[73]
Vellavi – Vellavii, trib celtic/galic aliat cu tribul arvernilor.[74]
Venelli –Venelli, trib celtic/galic fără origine geografică precizată.
Veneti – Veneți, trib celtic/galic din parte centrală a Galiei.[75]
Veragri – Veragri, trib celtic/galic din regiunea helveților.[76]
Viromandui – Viromandui, trib celtic/galic din partea belgică a Galiei.[77]
Vocates – Vocați, trib celtic/galic fără origine geografică precizată.
Volcae – Volcii, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei.[78]
Voconti – Voconți, trib celtic/galic din partea centrală a Galiei.[79]

Concluzii

Caesar a făcut mențiuni despre 111 nume de triburi celtice/galice și galo-germanice, ceea ce denotă profunzimea cuceririi romane făcute de el asupra Galiei. Faptul că a reușit să se informeze asupra structurii etnice a galilor, atât din teritoriul continental al lor, dar și din Insulele Britanice demonstrează capacitatea armatei romane de a-și construi strategiile de luptă, astfel încât toată Galia să fie cucerită și pacificată, mai puțin teritoriul britanic. Faptul că traduce practic toate denumirile galice în limba latină face din opera sa și un valoros tratat de traductologie. Am selectat în acest studiu toate denumirile de triburi galice și galo-germanice, din care primele trei corespund cu marile părți ale Galiei, le-am numit noi nume de uniuni de triburi, care la rândul lor se divid în mai multe ramuri. Britanii ar fi trebuit sa fie tot în categoria numelor de uniuni de triburi, dar cum Caesar nu îi consideră ca o a patra parte a galilor, respectăm considerațiile sale.

Din cele 111 nume de triburi celtice/galice și galo-germanice, celtice 98, (din care britanice sunt 10) și 13 galo-germanice. Din punct de vedere gramatical denumirile celor 111 triburi sunt de genul masculin, substantive din cadrul categoriei *pluralia tantum*, dintre care 6 sunt de declinarea I, 73 de declinarea a II și 32 de declinarea a III-a.

Opera lui Caesar este și un veritabil tratat de informații militare, foarte necesare cuceritorilor romani, Caesar interesându-se de structura etnică, de credințele galilor, de vecinii lor, de relațiile inter-triburi, de structura socială, de comandanții-conducători ai galilor, de geografia și hidrologia lor, fiind foarte interesantă și din perspectiva onomasticii și a traducerii. Caesar în *De bello Gallico* nu numai că descrie un război, ci descrie o veritabilă lume a celților pe care i-a studiat foarte bine, numindu-le fiecare trib, realizând o adevărată hartă etnografică a Galiei, știind inclusiv raporturile de subordonare între triburi, studiind vecinii și aliații acestora, demonstrând astfel că a fost un veritabil geniu militar, deoarece a folosit puterea informațiilor nu numai a armelor în epicul război pe care l-a dus cu galii. Consecința victoriei lui Caesar în confruntările cu galii este așadar una firească.

[71] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 726.
[72] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 727.
[73] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 729.
[74] Gh. Guțu, *op. cit*., p. 1401.
[75] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 730.
[76] Gh. Guțu, *op. cit*., p. 1406.
[77] Gh. Guțu, *op. cit*., p. 1428.
[78] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 733.
[79] *Dictionaire historique, géographique et archéologique,* p. 733.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)

BIBLIOGRAPHY

Berciu, Dumitru, *Lumea celților,* București, Editura Științifică, 1970.
Caesar, Caius, Iulius, *Războiul gallic. Războiul civil*, Studiu introductiv și indice: Cicerone Poghirc. *Războiul gallic,* traducere, note și indice: Janina Vilan Unguru, București, Editura Științifică, 1964.
César, Jules, *Commentaires sur la Guerre des Gaules,* Texte Latin publié avec une notice sur la vie et lesouvrages de César, des notes, des remarques sur l'armée Romaine et sur l'armée Gauloise, un index des nomes propres géographiques et historiques etc. par M. E. Benoist et M. S. Dosson, quatorzième tirage, Paris, Librairie Hachette, 1921.
Caesaris, C., Iulli, *Commentarii de bello Gallico,* text latin cu o introducere, adnotațiuni și un index de Cezar Papacostea, Ediția a III-a, București, Editura Casei Școalelor, 1928.
Crăcea, Elena, *Dicţionar latin-român, român-latin,* Constanţa, Editura Steaua Nordului, 2007.
****Cucerirea Galliei de către Romani. Memoriile lui C. Iulius Caesar și Aulus Hirtius,* Traducere din limba latină, Tudor D. Ștefănescu, Craiova, Institutul Grafic Ramuri, 1913.
****Dictionaire historique, géographique et archéologique,* dinCésar, Jules, *Commentaires sur la Guerre des Gaules,* Texte Latin publié avec une notice sur la vie et lesouvrages de César, des notes, des remarques sur l'armée Romaine et sur l'armée Gauloise, un index des nomes propres géographiques et historiques etc. par M. E. Benoist et M. S. Dosson, quatorzième tirage, Paris, Librairie Hachette, 1921, pp. 645-734.
***De Agostini, *Dicţionar latin-român,* Bucureşti, Editura Corint, 2008.
Ernout, A., Meillet, A., *Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots*, Paris, Librairie C. Klincksieck, 1939.
Guţu, Gh., *Dicţionar latin-român*, Ediţie revăzută şi completată, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1993.
Guţu, Gh., *Dicţionar Latin-Român*, Ediţie revăzută, Bucureşti, Editura Humanitas, 2007.
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall1.shtml,
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall2.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall3.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall4.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall5.shtml,
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall6.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall7.shtml;
http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall8.shtml.
http://www.lexilogos.com/latin/gaffiot.php?p.
http://fr.wiktionary.org/wiki/.
Haudry, Jean, *Indo-europenii,* Traducere de Aurora Peţan, Bucureşti, Editura Teora, 1998.
Kruta, Venceslas, *Celții,* Traducere: Maria Micaela Neculai, Prefață: Zoe Petre, București, Editura Corint, 2001.
*** *Larousse-Dicţionar de civilizaţie romană,* Jean-Claude Fredouille, profesor la Universitatea Paris X-Nanterre, Traducere de Şerban Velescu, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2000.
Marcu, Florin, *Marele dicționar de neologisme,* Ediția a X-a, revăzută, augmentată și actualizată, București, Editura Saeculum Vizual, 2008.
Matei, Virgil, *Dicţionar Latin-Român*, Bucureşti, Editura Corint, 2008.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)

Nădejde, Ioan, Nădejde-Gesticone, Amelia, *Dicţionar Latin-Român*, Bucureşti, Editura „Adevărul", 1942.
***Pocket Oxford Latin Dictionary*, Edited by James Morwood, Oxford, UK, Oxford University Press, 1994, 2005.
Stăureanu, M., *Dicţionar Latin-Român*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1912.

BDD-A28259 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:00:54 UTC)